

1797

[Faint, illegible handwriting, possibly a signature or name, written in a cursive script.]

J. H. Jones

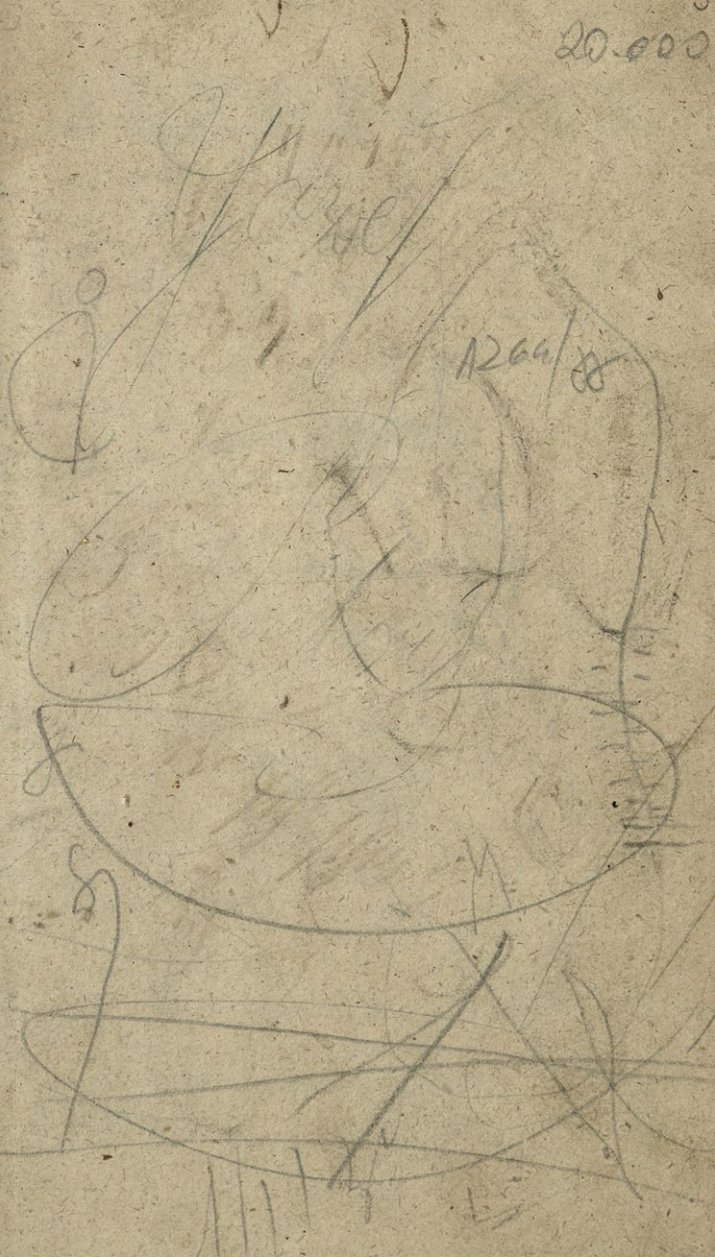
J. H. Jones

[Faint, illegible handwriting, possibly initials or a signature.]

20.000

[Faint, illegible handwriting]

1266/88

516

123

412

1151

of
say

John
W. M. II

ABCEDNIK

z a

slovenske šole.

Velja nezvezan . 5 kr. C. M.

Zvezan v usnatem herbtu 8 kr. C. M.

Na Dunaji, 1853.

V zalogi ces. kralj. bukev za šole, pri sv. Ani
v Janezovih ulicah.

390055

V javnih šolah se smejo, ako ministerstvo uka in bogočastja izjema ne dovoli, samo predpisane, s štempeljnom šolsko-knižnega prodaja zaznamovane bukve rabiti. Tudi ne smejo dražje biti, kakor je na prvem listu postavljeno.

Opomin za bravce.

c, C	se bere	kakor stari	z, Z,	postavim:	celina.
č, Č	" "	" "	zh, Zh,	" "	čelo.
s, S	" "	" "	f, S,	" "	sapa.
š, Š	" "	" "	fh, Sh,	" "	šiba.
z, Z	" "	" "	s, S,	" "	zima.
ž, Ž	" "	" "	sh, Sh,	" "	žena.

Izrekuj razločno te čerke:

- e, é: me je sréčalo tele pol léta staro.
- o, ô: nôsi tudi ti, kakor tvoj brat nosi.
- l, lj: dobrega vola; dobra volja.
- n, nj: gonim konja, in ga preganjam.
- s, z: zali sad raste za zidom.
- š, ž: švilja šiva; živa žival.

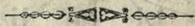

N 98800531

20 VI 1988

Abeceda.

a, b, c, č, d, e, f, g, h, i, j, k,
l, m, n, o, p, r, s, š, t, u, v, z, ž.

1.

i, u, e, o, a,

m, n, r, v, j.

mi, mu, me, mo, ma,

na, ni, no, ne, mu,

ru, re, ra, ro, ri,

ve, va, vi, vu, vo,

ja, je, ji, jo, ju.

mi, re, na, mu, ri, jo, va, me,

je, ni, ru, vi, ma, ve, no, ja,

ro, vu, ne, ju, vo, nu, ra, mo,

ve, na, ji, re, mu, va, je, ni.

im, er, an, um, ir, ij, av, em,
ej, in, ur, iv, am, ev, on, aj,
or, uv, en, uj, ov, un, ar, om,
av, oj, im, er, um, ej, iv, ar.

2.

l, f, g, h, k.

la, hi, ko, ga, fi, hu, ka, ge,
he, lo, fu, ki, go, li, ko, fa,
gu, ke, ha, lu, ku, fo, gi, le,
fe, ga, lo, ka, no, ga, vi, no.

ul, ih, ok, ag, if, uh, ak, ig,
eh, ol, uf, ik, og, el, of, uk,
ug, ek, ah, ul, af, eg, oh, il,
ef, ag, er, im, an, uv, oh, aj.

3.

b, d, p, s, š,

be, se, pi, so, pa, ši, de, ša,
sa, bi, do, su, bo, da, še, di,
pu, šo, ba, pe, šu, po, du, si,
gi, he, ko, bu, ra, mi, na, fu.

eb, es, ip, os, ap, iš, ed, aš,
as, ib, od, uš, ob, ad, eš, id,
up, oš, ab, ep, uš, op, ud, is,
ig, eh, ok, ub, ar, im, an, uf.

4.

t, c, ċ, z, ž.

te, ċu, za, co, ža, tu, ci, zo,
žo, ti, ċo, ze, ċi, že, ta, cu,
ċa, ži, ca, žu, ce, zu, ċe, to,
zi, li, be, ja, do, ši, pu, se.

et, uċ, az, oc, až, ut, ic, oz,
ož, it, oċ, ez, iċ, ež, at, uc,
aċ, iž, ac, už, ec, uz, eċ, ot,
iz, il, eb, aj, od, iš, up, es.

ma, er, gi, oh, šu, ke, al, ċe,
ib, tu, ef, sa, on, di, uc, za,
ob, ži, ep, ji, va, eg, im, vo,
pe, ad, ši, oz, be, ub, ha, je.

5.

Naglasnice *).

á, é, í, ó, ú; ê.

à, è, ì, ò, ù; ô.

6.

Tihnica pred in za glasnico.

bog, sin, dan, um, sir, tat, rog, nit,
pot, dob, peč, jug, dim, gos, bob,
zob, med, zid, mak, sad, miš, rak,
duh, nos, las, cin, gad, sod, loj, jed,
kop, som, led, raj, laž, sad, cep, kap,
lan, kal, čut, meh, zor, rep, tič, bil,
vas, rež, os, rod, ris, vid, bič, gaz,
siv, vem, lim, il.

*) Glasnice se po navadi ali kratko izgovarjajo, ali bolj na dolgo. Daljši glas je višji ali nižji: mu velimo naglas. Pri višjem naglasu dobijo glasnice ksebno znamenko, p: á, é, í, ó, ú; pri nižjem, odsebno, p: à, è, ì, ò, ù; kadar e ali o črepeče, dobi voglato (ê, ô). Pri navadnem izgovoru glasnice nimajo znamenke.

sol, pet, kad, moč, cev, jud, mig,
vez, suh, mož, bor, pav, mir, meč,
čuk, vek, kol, nov, tur, kot, tek, roj,
koš, car, boj, pas, pok, up, žar, zel,
noč, ječ, koš, hud, zet, lok, čas, dar,
ded, lat, lev, bos, dac, red, mik, čep,
kov, žep, rov, let, bok, res, pes, rad,
sam, sit, živ, žel, luč, del, kar, gon,
kes, jok, ker, jak, sok, teš, tih, tik,
tiš, top, ul, čič, reč.

7.

Po dve tihnici pred glasnico.

li, bli, la, čla, le, sle, ro, bro, ru, bru,
ki, ski, po, spo, la, fla, še, pše, ro, hro,
ma, sma, ri, kri, ca, pca, ne, gne, ru,
gru, me, kme.

čma, cvu, čli, čme, čro, čvi, mla,
mne, slo, ska, smo, sni, spa, sre, sto,
svi, šču, sci, šla, šmo, šne, špu, šti, švu,
kli, kme, knu, kra, gli, gmo, gne, gra,
ple, pro, pse, pšu, pti, fla, fru, gvi,
gde, kva, hči, hva, hru, hmo, hlu,

dva, dri, dne, dlo, dja, bče, bro,
bli, zmu, zna, zre, zvi, žgu, žla, žmi,
žni, žro, žvu, vzo, vši, vse, vra, vpi,
vnu, vma, vli, vko, vjo, vgu, vda,
vbe, sho, rja, lju, nji, mji.

8.

Po dve tihnici pred eno glasnico.

brat, kmet, grah, klas, mlin, smet,
sneg, zrak, slon, drog, hlev, dvor,
greh, zvon, brus, klet, vmet, prag,
zmes, dren, hlap, klin, broj, slez,
križ, kres, plug, zdih, štor, knež,
hrib, hrum, zlog, zvir, vrat, cvek,
skok, vpir, cvet, kruh, svet, spiš, kvas,
žgem, tkam, breg, blag, prid, grom,
zvit, mrak, hrup, hruš, speh, smeh.

9.

Po dve tihnici za glasnico.

ast, ulc, irk, erb, osk, erm, ent, okt,
ekt, iht, ert, olg, inč, erg, erd,
erp, olj, onj, olž, olt; varh, kert,
kinč, pert, serp, gost, žerd, gumb,

noht, hert, karp, kerč, verh, navk,
sterd, kerv, germ, molj, konj,
polž *), dolg, volk, stern, bolt, sverž,
smert, skerb, slast, blisk, hrast, pirh.

10.

Po več tihnic pred glasnico.

skla, skri, sple, spro, stru, stva, škri,
štvo, zdru, zgle, zgni, zgru, zvro,
shra, vgli, vdru, vгна, vgre, vpra,
vsle, vsma, vsni, vkru, vhli, vstva,
sklje, vsklo, vsnja, sklad, sploh, spred,
strad, strast, stvar, škric, štruc,
zdrav, zgled, sklep, vzdih.

11.

Tihnica med glasnicama se jemlje k drugi.

o-sa, ve-ra, ra-ma, ro-sa, že-na, go-ba,
li-ce, sa-pa, zi-ma, go-ra, le-to, se-no,
li-pa, ro-ka, ru-da, de-te, bu-ča, če-

*) I v sredi besede pred tihnico se glasi
kakor v.

sen, lu-na, te-lo, ka-va, va-ga, šo-ga,
se-me, vi-no, so-va, ra-na, pe-ča.

tema, riba, kosa, noga, jeza, roža,
župan, oves, vihar, zakon, golob,
petek, lika, sever, raca, šolar, mizar,
zidar, kolar, korist, hlapon, sraka,
trava, truma, greda, proso, svila,
zloga, milo, straža, slava, kura,
kosec, pokus, misel, kuna, potip,
ponos, dopis.

12.

ka-di-lo, za-po-ved, be-se-da, ko-le-no,
bo-le-zen, de-vi-ca, to-lo-vaj, le-no-ba,
klo-bu-čar, ja-go-da, tu-li-pa, do-li-na,
po-go-ja, pa-vo-la, po-bo-žen, go-mi-la,
po-ko-ra.

kositar, vladavec, robača, bogatin,
lakota, kazavec, mačeha, kutina, ku-
kavica, cesarica, korenina, zapopa-
dek, nogavice, rokavice, jerebica, me-
denina, prepelica, pšenica, krivovera,
zverina, družina, ključarica.

13.

Kadar ste dve ločljivi tihnici med glasnicama, jemlji prvo k prvi, drugo k drugi glasnici.

an-gel, ter-ta, rib-nik, ser-na, her-bet, bar-ka, ger-lo, zer-no, ser-ce, ter-do, mor-je, slad-kor, trav-nik, gren-ko, cer-kev, ja-bol-ko, ol-tar, sen-ca, bol-ha, gor-ko, ter-pim, sod-ba, kan-ton, sod-nik, gor-ko-mer.

gorkota, lopatka, martinec, kertača, mahavka, kolarnica, ovčar, dimnik, derva, četertek, sadunosnik, sebičnost, lakomnost, podpihavec, pisarnica, kramperca, svečnik, svetnik, svetilnica, trobenta, robčik, pevka, meščan.

14.

Neločljive tihnice se ne delijo, stavi jih k drugi glasnici, kakor bi ena tihnica bila.

sre-bro, go-dla, je-dro, me-gla, ja-gne, vi-gred, ste-klo, mo-kro, vad-lja, živ-lje-nje, o-lje, žve-plo, a-pno, pra-prot, ma-slo, či-slo, so-se-ska, te-sto, mo-ri-šče, slo-ven-sko, ne-de-lja.

esarstvo, devištvo, stegno, gospa,
mesto, gosposka, grablje, sestra, jeklo,
otrok, perstan, bister, igra, odri,
rebro, tabri, želje, kopriva, zahvala.

15.

Zložene besede se tako delijo, kakor se zlagajo.

kolo-dvor, vino-grad, leto-pis, sredo-
post, bukvo-vez, pravo-pis, blago-slov,
zvezdo-gled, zemljo-pis, dnevo-pis, vo-
do-tok, slono-kost, milo-dar, červo-jed,
černo-gorec.

16.

Natisne in pisne pismenke.

Glasnice.

A, a. E, e. I, i. O, o. U, u.

Ä, ä. È, è. I, i. Ö, ö. Ü, ü

Tihnice.

B, b. C, c. Č, č. D, d. F, f.

B, b. C, c. Č, č. D, d. F, f.

G, g. H, h. J, j. K, k. L, l.

G, g. H, h. J, j. K, k. L, l.

M, m. N, n. P, p. R, r. S, s.

M, m. N, n. P, p. R, r. S, s.

Š, š. T, t. V, v. Z, z. Ž, ž.

Š, š. T, t. V, v. Z, z. Ž, ž.

17.

Vada z velikimi pismenkami.

Ajd, Ank, Bog, Blaž, Cvet, Cev, Čeh,
Čič, Duh, Dež, En, Frž, Fric, Franc,
Gad, Gerk, Hram, Hrast, Iv, Irt,
Jud, Job, Kralj, Kerst, Lah, Lov,
Mraz, Mož, Noš, Noč, Os, Ost, Pek,
Prag, Roj, Roš, Svet, Svit, Ščet,
Štor, Tat, Turk, Um, Urh, Vit, Verv,
Zor, Zvon, Zir, Zid, Žir, Zleb.

18.

Moške imena.

An-ton, Ber-nard, Ca-ha-ri-a,
Do-mi-nik, Eu-ge-nij, Fran-či-šek, Gre-
gor, Hi-ro-nim, I-zi-dor, Ja-nez, Koz-
mas, Lu-kež, Mak-si-mi-li-an, Mar-ka,
O-ton, Pe-ter, Rok, Sil-ve-ster, Ši-men,
To-maž, Ur-ban, Vin-cent.

19.

Ženske imena.

A-na, Bar-bar-ra, Bri-gi-ta, Ce-
ci-li-a, Do-ro-te-a, E-li-za-be-ta, Fi-
lo-me-na, Flo-ra, Ge-no-ve-fa, He-le-na,
He-ma, I-za-be-la, Ju-li-a, Kla-ra,
Ka-ta-rina, Lid-vi-na, Lu-ci-a, Mag-
da-le-na, Mar-je-ta, Ne-ža, Not-bur-ga,
Po-ta-mi-a-na, Ro-ža, Ro-za-li-a, Sin-
kle-ti-ka, Tek-la, Te-re-zi-a, Ur-šu-la,
Ve-ro-ni-ka.

20.

Pet delov sveta.

Eu-ro-pa, A-zi-a, A-fri-ka, A-me-
ri-ka, Au-stra-li-a.

21.

Dežele.

Šta-jer-sko, Kranj-ske, Ko-ro-ško,
 Hor-vat-ske, Sla-von-ske, Dal-ma-tin-ske,
 Če-ske, Mo-rav-ske, Polj-ske,
 Vo-ger-ske, Au-stri-an-ske, Ti-rol-ske,
 La-ško, Ba-var-ske, Sak-son-ske,
 Vir-tem-ber-ško, Pru-ske, Špan-ske,
 Fran-co-ske, An-gle-ško, Ru-sov-ske,
 Tur-ško, Ger-ško, Pa-le-sti-na,
 A-ra-bi-a, Per-zi-a, In-di-a, E-gi-pet,
 Tu-nis, Tri-polj, Ma-ro-ko.

22.

Mesta.

Gra-dec, Lju-blja-na, Ce-lo-vec,
 Za-greb, Za-der, Prag, Ber-no, Le-vov,
 Bu-dim, Pešt, Du-naj (Beč), In-šprug,
 Be-net-ki, Mi-lan, Rim, Tu-rin,
 Mni-hov, Draž-da-ni, Lip-ske, Ma-drid,
 Pa-riz, Lon-don, Pe-trov-grad,
 Ca-ri-grad (Kon-stan-ti-no-pel), A-te-
 ne, Je-ru-za-lem, Bet-le-hem, Ba-bi-
 lon, Ni-ni-ve.

23.

Reke in gore.

Do-na-va, Mu-ra, Dra-va, Sa-va,
Sa-vi-na, A-ni-ža, Pad, La-ba, Vi-sla, O-
dra, E-ča-va, Ko-pa, Ker-ka, Eu-frat,
Ti-ger, Jor-dan, Nil. — Tri-glav, Go-
lo-vec, Oj-stri-ca, Ve-zuv, Et-na, He-
kla, A-ra-rat, Si-naj, Li-ba-non, Mo-
ri-a.

24.

Č l o v e k.

Gla-va, Las, Če-lo, Sen-ci, O-či,
O-ber-vi, Tre-pav-ni-ce, U-ho, Li-ce,
Nos, Nos-ni-ca, U-sta, Ust-ni-ce *),
Nad-ust-ni-ca **), Pod-ust-ni-ca, Zob-
je, Je-zik, Ne-bo, Žre-lo, Če-ljust,
Bra-da, Vrat, Za-til-nik, Per-si, Re-
bro, Her-bet, Ple-če, Tre-buh, Led-je,
Kolk, Ko-mole, Ra-ma, Ro-ka, Ste-
gno, Ko-le-no, Pi-ščal, Me-ča, Gle-žen,
No-ga, Pe-ta, Sto-pal, Per-sti.

*) Ustnice namesto žnabli ali šebe.

***) Nadustnica in podustnica namesto zgornji in
spodnji žnabel.

**Ko-za, Me-so, Kost, Hru-sta-nec,
Mi-ši-ca, Ki-ta, Ži-la, Kerv. Žle-za,
Mo-žga-ni, Plju-ča, Ser-ce, Že-lo-dec,
Vra-ni-ca, Je-tra, Čre-vo, Drob.**

Z oč-mi vi-dim, kaj je be-lo a-li čer-no,
ze-le-no a-li mo-dro *), ru-de-če a-li ru-me-no.
Vi-dim soln-ce, lu-no, zve-zde i t. d. Vsa-ko
reč ho-čem prav po-gle-da-ti, da jo do-bro lo-
čim. Ka-dar be-rem, no-čem buk-ev pre-bli-zo
der-ža-ti, da si o-či ne po-ško-du-jem. O-či ho-
čem va-ro-va-ti, da ne o-sle-pim. Sle-pec je ve-
lik u-bo-žec.

Zu-še-smi sli-šim le-pe nau-ke svo-jih sta-ri-
šev in u-či-te-ljev, le-po pet-je pti-čic in dru-ge
re-či. Ve-se-li me, da sli-šim. Ne bi mo-gel
go-vo-ri-ti, a-ko ne bi bil ni-ko-li sli-šal. Gluh
bi bil in mu-tast.

Z no-som vo-ham lep duh in smrad. **Z** je-
zi-kom po-ku-šam, kaj je slad-ko a-li gren-ko,
kis-lo, pu-sto a-li žer-ko.

Po ce-lem ži-vo-tu ču-tim gor-ko in
merz-lo, vlaž-no in su-ho, ter-do in meh-ko,
kar pe-če in hla-di, kar žu-li a-li bo-li.

*) Modro namesto plavo.

25.

Oblačila.

Klo-buk, Ka-pa, Sraj-ca, O-ple-ček, Jo-pa, Suk-nja, Ne-drec, Hla-če, Čev-lji, No-ga-vi-ce, Ro-ka-vi-ce, Ru-ta, Pas, Ša-pelj, Jan-ka, Ro-bec, Za-stor.

Le-po o-ble-ko i-mam, in jo skerb-no va-ru-jem, da se ne po-ma-že in ne raz-ter-ga. Raz-ter-ga-no in u-ma-za-no ho-di-ti je ger-do. Za o-ble-ko sta-ri-še pro-sim, in jih le-po za-hva-lim. Le-po o-ble-čen dru-gih ne za-ni-ču-jem. Pa-met je bolj-ša ko ža-met.

26.

Hišni razdelki.

Du-ri, Ve-ža, Klet, Sto-pni-ce-Iz-ba, Čum-na-ta, Ste-ne, Ok-na, O, mrež-je, Ku-hi-nja, Pre-hod, Hram, Peč, Og-nji-še, Dim-nik, Di-le, Stre-ha.

Na ok-nih se ne i-gram, lah-ko se po-tru-plje-jo. Ne za-pi-ram na-glo vrat. Ne čerč-kam po zi-du. Mo-ji lju-bi star-ši i-ma-jo ra-di snaž-no hi-šo. Bli-zo gor-ke pe-či ne ho-dim; ra-da gla-va bo-li.

P o h i š t v o.

**Mi-za, Klop, Stol, Pre-dal-nik,
Po-ste-lja, O-gle-da-lo, U-ra, Po-do-ba,
Po-li-ca, O-ma-ra, Plju-val-nik.**

Mo-ja lju-ba ma-ti po-bri-še-jo zju-traj prah
z mi-ze in o-ma-re. Po-sta-vi-jo klo-pi in sto-le
v kraj. O-bla-či-la de-ne-jo v pre-dal-nik. Vsa-
ko reč de-ne-jo na pra-vo me-sto. Jaz ne po-
ma-žem mi-ze, ne pre-na-šam sto-lov. Ne pu-
šam svo-jih re-či po čum-na-ti le-ža-ti, za-to
da mo-ja lju-ba ma-ti ni-ma-jo to-li-ko po-
sprav-lja-ti.

P o m i z j e.

**Pert, Skle-da, Plad-nik *), Per-
ti-ček, Žli-ca, Nož, Vi-li-ce, Sol-ni-
ca, Ko-za-rec **), Ste-kle-ni-ca ***).**

U-či-ti se ho-čem, kako se i-ma pri mi-zi
se-de-ti. Žli-co, nož in vi-li-ce ho-čem spo-

*) Talir.

**) Kozarec, kupica ali glaž.

***) Steklenica ali flaša.

dob-no der-ža-ti. No-čem per-ta po-kap-lja-ti,
ne po-ma-za-ti per-tič-kov. Gle-da-ti ho-čem,
ka-ko mo-dri ljud-je je-do, in jih po-sne-ma-ti.

29.

Kuhinjska posoda.

Ko-tel, Pon-va, Tri-nog, Ra-žen,
Pis-ker, Skle-da, Plo-ča, To-ri-lo,
Ko-za, Pe-ne-ni-ca, Ku-hav-ni-ca,
Ploh, Skled-nik.

V ku-hi-nji i-ma de-ček ma-lo o-pra-vi-ti.
Dek-li-ca naj-de tam do-sti o-pra-vil. O-na mo-ra
vsa-ko po-so-do poz-na-ti, in tu-di ve-di-ti, če-mu
je vsa-ka. O-na mo-ra v ku-hi-nji po-ma-ga-ti
in se ku-hati u-či-ti. Vsa po-so-da mo-ra snaž-
na biti.

Ločnice.

, Vejica	! Klicaj
; Nadpičje	— Pomišljaj
: Dvopičje	() Oklep
. Pika	„ Ušecica
? Pražaj	- Vezaj

I. Vada v branju.

1. Spoznavanje Boga.

Kdo daje, da solnce sije? — da deži? — da travica raste? — da rožice cvetejo? — **K**do nam daje jesti? piti? — da živimo? — **K**do daje zdravje? — **K**do ukazuje zvezdam svetiti? — **K**do veleva vrelcom rahlo šumeti? — **K**do daje vetrovom močno pihati? — **K**do je naučil ptičice peti? — pridne bučelice sterd nanašati? — pajka presti? — Vse to dela naš dobri Bog, on, mili oče, ki je vse stvaril.

2. Od stvarjenja.

V začetku je Bog stvaril nebo in zemljo. Zemlja je bila pusta in temna, globoke vode so jo pokrivala. V šestih dneh je Bog vse tako lepo stvaril. Pervi dan syetlobo, da se je vidilo; drugi dan nebo ali firmament; tretji dan suho zemljo in zeliša, morje in vode; — četerti dan solnce, da sije po dnevu, mesec in zvezde, ki svetijo po noči; — peti dan ptice pod nebom in ribe u vodi; — šesti dan živino in vse, kar lazi in hodi; poslednjič človeka.

Glej, moje dete! Bog ni imel ničesa, le rekel je: Bodi! in je bilo; to se pravi stvariti; in to samo Bog zamore, ki je vsemogočen. Njegove prelepe stvari velikokrat veselo pregledujemo, in veselimo se, da imamo tako dobrega Boga.

3. *Perva človeka.*

Ko je že bilo vse lepo pripravljeno, je Bog iz ila človeško telo stvaril. Pa je bilo še mertvo na tleh, in se ne gane. Bog mu toraj dušo vdahne, in človek živi. Tako je bil stvarjen prvi človek. Bog ga je imenoval; *Adam.*

Adam pa ni imel tovarša ne tovaršice; dolgočasno mu je bilo. Bog mu da sladko spanje, in vzame eno rebro, iz rebra stvari *Evo*, in jo da Adamu tovaršico, ju blagoslovi, in v naj lepši vert postavi, ki se mu raj ali paradiz pravi, da ga naj obdelujeta.

Adam in Eva sta v tem lepem vertu nedolžna in vesela. Boga sta ljubila čez vse, in eden drugega kakor samega sebe. Ljubi Bog jima je bil tako dobrotljiv in prijazen, kakor oče svojim otrokom. Nikoli ju ni nič bolelo, nikoli nista bila bolna, in ondaj sta tudi po telesu še bila neumerjoča.

Ljubi otrok! tudi tebe je Bog stvaril; dal ti je dušo in telo. Telo je pozemaljsko, duša pa Bogu podobna.

Bog je duh; tudi tvoja duša je duh. Bog je večni, tudi tvoja duša bo vekomaj živela.

Bog je neumerjoč; tudi tvoja duša ne bo umerla. Bog ima naj bolj popolnoma um; tudi tvoja duša ima um. Bog ima svobodno ali prosto voljo; tudi tvoja duša jo ima.

Tvoja duša s svojim umom zamore dobro spoznavati, ljubiti in storiti. Le kadar kaj dobrega storiš, si Bogu prav podoben. Bodi tedaj vselej pobožen, dober in nedolžen, kakor sta bila ondaj Adam in Eva: po tem bo tvoja duša božja podoba. Pa tudi rad delaj. Tudi delo je naša sreča in naš namen. Po delu se nam počitek in vsako veselje bolj prilega.

4. *Bog za vse skerbi.*

Dobri Bog je vse lepo stvaril; pa tudi za vse stvari modro skerbi. On živi červa v prahu, ribo u vodi in ptičice pod nebom. Ni je pod solncom stvarice take, naj je še tako majhna, ki bi pri Bogu bila pozabljena. Nebeški Oče za vse skerbi!

Njegovo velikoskerb nam oznanuje preljubo rumeno solnčice, ki ob jutrih izza gor izhaja, mirno o večerih zahaja, nam vedno sveti in zemljo ogreva; svetla luna, ktera na večer prijazno izza hribov priplava; brez števila zvezd, ki tako lepo na nebu igrajo. Še lepše nam kaže vsako zerno, ki se v zemljo verže, sognjije, klije in veliko žlahtnega sada obrodi. Grozovitni blisk, ki skoz oblake šviga, strašni grom, ki nebo maja; pa tudi hladni veter, ki prijetno pihlja, nam oznanuje, da nebeški Oče za nas skerbi.

Glej, moje dete! tudi ti očeta dobrega imaš, ki za te skerbi; dal ti je življenje, zdrave ude, dal skerbne stariše; le pogosto misli: **Kako dober je pač Bog!** Bodi tudi ti dober drugim, ki s teboj živijo.

5. | *Pervi greh.*

Bog je Adama pa Evo v raj postavil. Prav dobro se jima je godilo; vsega sta imela dovolj, le enega drevesa sad jima je bil Bog jesti prepovedal rekoč: če bota jedla, bota umerla.

Nekega dne je šla Eva celó blizo prepovedanega drevesa. Zaverženih angelov eden, ki je podobo kače oblekel, jo z' prepovedanega drevesa popraša: „Zakaj ne jesta tega sada?“ Eva je rekla: „Bog nama je prepovedal; ako bi jedla bi umerla.“

Kača pa je djala: „Ne bota umerla ne; saj le bota kakor Bog.“ Eva se da zapeljati in je, in da Adamu, ki tudi je. Tako sta grešila, prvi greh storila, in zgubila gnado božjo. Sram je bilo Adama in Evo; skrila sta se kakor hudobni otroci.

6. *Kazen prvega greha.*

Kmaló na to ju je Bog zaklical: „Adam! kje si? — Zakaj si jedel?“ Adam se je na Evo izgovarjal: „Žena, ki si mi jo dal, mi je dala.“ Eva je rekla: „Kača me je zapeljala.“ — *Tako znajo stabi otroci le na druge izvrčati.* Ali izgovori niso nič pomagali, Bog je užugal Adamu rekoč: **S** potnim obrazom boš jedel kruh; ternje ti bo zemlja rodila, v prah se boš

premenil, iz kterega si bil vzet.“ — Evi je djal: „Ti boš z otroki veliko terpela, in boš možu v strahu.“ — Kači je rekel: „Po trebuhu se boš plazila, prah jedla, in prišel bo, ki ti bo glavo sterl,“ to je: ki ti bo oblast vzel, — in on bo odrešenik.

Glej, preljubi! Ničesa ni, da ne bi Bog vedil. Kar koli delaš, Bog vidi. Kar koli govoriš, Bog sliši. Ni kraja, kder te Bog ne vidi in ne sliši. Bog tudi vé, kar misliš in hočeš; on ti v serce vidi. Bog vse vé, on je vsevedoč.

Glej! Žalostna se je Adamu in Evi hitro po grehu godila. Iz lepega raja iztirana sta težko delala. Velika nesreča je zadela ju in nju otroke. *Kako veliko zlo je pač greh, ker ima tako hude nastopke!*

7. Kain in Abelj.

Adam in Eva sta dobila dva sina. Staršemu je bilo ime Kain, mlajšemu pa Abelj. Kain je bil kmet, Abelj pa ovčar. Z delom sta si morala kruha služiti.

Bog je dal Kainu srečo pri kmetiji, Abeljnu pa pri čedi. Darovala sta Bogu. Kain poljšine, Abelj pa jagne — v znamenje pobožne hvaležnosti. Abelj je bil pobožen in hvaležnega serca. Kain pa se je le dobrega hlinil. Zatoraj je Bog, ki v serce vidi, na Abeljnov dar z dopadenjem gledal, na Kainovega pa ne.

Kainu to težko dé, in odsehnal svojega poštenega brata ne more več s dobrim oćesom pogledati. Ves zelen je bil v obraz, silno se je

jezil, jezo v sercu redil; od same nevošljivosti mu je obraz vpadal.

Enkrat se Abeljnu sosebno prijaznega dela. Pojdiva, mu reče, malo po polju. Vesel gre s njim nedolžni Abelj. In ko sta bila na polju, zgrabi Kain Abeljna, in ga ubije.

Pa kmalo se je sodnik oglasil. Bog reče Kainu: „Kde je tvoj brat Abelj?“ Kain je odgovoril: „Kaj jaz vem? Sem li jaz varih svojega brata?“ Bog reče: „Kaj si storil? Kerv tvojega brata vpije iz zemlje do mene. In preklet si zdaj na zemlji, ktera je zinila in pila kerv tvojega brata. Več ti ne bo rodila, kadar jo boš obdeloval. Na svetu ne boš imel doma; v begu boš in se klatil po sveti.“

Kain zdaj vidi svojo veliko pregreho in je djal: „Oh, kaj sém storil! Kako zlo sem grešil! Moja pregreha je tako velika, da nikoli ne zasluži odpušenja!“ Pobegnil je, in po samotah se potikal. Po dnevu in po noči ni imel pokoja. Vest ga je noč in dan pekla in mučila. *Tako greh človeka ob pokoj in vse veselo življenje pripravlja.*

Jožef, pastirček.

Jakob je imel dvanajst sinov. Naj boljši med njimi je bil Jožef. Njegovi brati so nekaj prav hudega na paši počenjali. Jožef pa, ves nedolžen mladeneč, se tega ni vdeležil; groza ga je bila; in ker je imel tanko vest, pové svojemu očetu, da se ne bi greh delal. Za to ga imajo oče radi, in mu pisano suknjo omislijo. Njegovi brati pa, ko so vidili, da ga imajo oče

raj kakor vse svoje sine, so ga čertili, in mu niso mogli več lepe besede dati.

Enkrat gredo Jožefovi brati s svojimi čedami daleč od doma. Oče so rekli Jožefu: „Pojdi in poglej, ali je vse prav pri bratih in živini, in pridi mi povedat, kaj se godi.“ Pokorni Jožef vstane, in gre.

Ko so ga brati od daleč ugledali, pravijo med seboj: „Glejte, sanjač pride! Ubijmo ga, in recimo, da ga je zver požerla.“ Kadar Jožef do bratov pride, mu berž suktnjo z života potegnejo, in ga veržejo v suh vodnjak. — Zdaj pridejo ptuji kupci. Brati Jožefa iz vodnjaka potegnejo, in jim ga prodajo za dvajset srebernikov. Jožef bitko joka, prosi, pa nič ne pomaga.

Kaj zdaj očetu poročijo? — Kozla zakoljejo, Jožefovo suktnjo v kerv pomočijo, in vso kervavo očetu pošljejo rekoč: „To suktnjo le smo našli. Poglejte, ali je suktnja vašega sina ali ne!“ Oče jo precej spoznajo, in na ves glas zavpijejo: „Mojega sina suktnja je! Divja zver je mojega Jožefa raztergala!“ Dolgo časa so oče svojega sina objokovali, in se niso dali, potolažiti.

Otroci! vidite, v kake strašne pregrehe pripravlja ljudi jeza in zavid.

9. *Helitova hudobna sina.*

Heli je imel dva sina, Ofni — a in Fineza. Bila sta prav hudobna in spridena. Ni jima bilo mar ne za Boga, ne za ljudi. Kradla sta v tempelnu božjem. Pa še druge hudobe sta po-

čenjala na skrivnem. Heli, njen oče, ju je scer svaril zavoljo tega; pa ni jima mar za očetovo svarjenje, in huji strah jima dati je bil starček vse premehek.

Ker se nista poboljšala, je prišla božja kazen. Oba sta bila u vojski ubita. Heli, slišati to nesrečo, pade znak iz stola, si ulomi tilnik, in umerje.

Otroci! glejte, kako strašno kaznuje Bog otrók nepokornost in starišev preveliko mehkoto! Bodite pokorni starišem, učiteljem in prednikom, zakaj nepokoršina je ostudna v Gospodovih očeh.

10. *David, pastirček.*

David, Izajev naj mlajši sin, je bil prav pohleven pastirček. Na paši pri ovcah je vedno na Boga mislil; premišljeval je lepe dela božje, nebo in zemljo, solnce, luno in zvezde, rožice in sadje, kako lepo je vse skupaj. K časti božji je vseskozi prepeval lepe pesmi, ki jih je sam slagal, in je prepevaje na harpo igral.

Ker je znal tako lepo peti in igrati na harpo, ga je kralj Saul na svoj dvor poklical. Veselje je kralju delalo to petje in brenkanje. Zato ga je rad imel Saul, še raji pa kraljev sin Jonata. Oba sta se ljubila kakor brata; enega serca in enih misli sta bila. Zavezo sta storila, da se bota ljubila vse svoje žive dni.

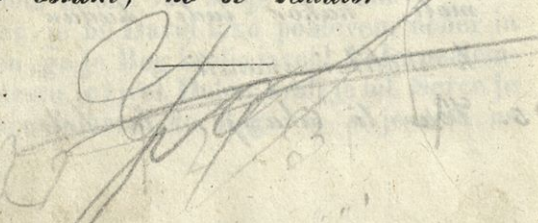
Ker je bil David tako pohleven, dober in nedolžen, ga je Bog kralja izvolil. V Jeruzalem-skem mestu je živel. Dober kralj je bil. Serce je imel polno ljubezni do Boga, in si je tudi na

vso moč prizadeval svoje ljudstvo bogaboječe in srečno storiti.

Vidite, otroci! Bog pozna tudi pastirčka še tako ubogega v hosti, ga ljubi in mu srečo da, če je nedolžen in pobožen.

II. Kako se imajo pridni učenci obnašati.

1. Vsako jutro, hitro ko ustaneš, se pokrizaš, in juterne molitvice moli.
2. Imaš se umij in opravi; ne-umit, neoblečen in pred molitvo ne smeš jesti.
3. Za kruh, za kosilice ali za mala južina vselej poprasi; sam jemati ne smeš.
4. Pred jedjo in po jedi vselej moli, kakor tudi kadar stišiš k molitvi zvani.
5. Kar ti ukažejo, le hitro uba-

- gaj; jezljati nikoli ali pa ku-
juti se!
6. Če kako škodo narediš, ne taji,
ampak hitro za odpusenje prosi.
 7. Gredi pozdravi vsakega, ki te
sreča; pa tudi na pozdrav od-
govori.
 8. Če greš mimo cerkve, mimo kri-
ža ali podobne, spodobno se pri-
kloni in reci, kakor te v šoli
učijo.
 9. Po večerji starišem roko poljubi,
poklekni in odmoli, prej ko se
uležeš.
 10. Oblačilo položi na svoj kraj, po-
čivaj spodobno, v jutro pa hi-
tro vstani, ko se zlučiš.
-

III. Zadržanje vpričo Boga.

- 1.** Naj imenitnejša hiša je sveta veža božja; sam Bog v nji prebiva. Sveta groza naj te obide, kadar v cerkev stopiš. Poškropi se, prikloni se Jezusu v presvetem rešnem Telesu do tal, poklekni na svoj kraj, in ga ponižno pozdravi.
- 2.** Klobuki morajo pred cerkvenim pragom z glave, pa jih v cerkvi na oltar ne polagati ali pa svetnikom na glavo. Če se v kakem stolu ne dajo obesiti, jih pod levo pazuhó imej.
- 3.** Vsak spol naj gre na svojo stran, ne možki med ženske, vsak na svoj odkazani kraj. Pri cerkvenih vratih ostajati ali se celó zunaj cerkve prislanjati ni pošteno. Veliki očitni grešniki so svoje dni zunaj stali in še stojijo. Le blato se pred pragom otrebi in pusti.
- 4.** Če imaš svoj stol, v njega poklekni; če pride pa imenitnejši od tebe, odmakni se mu. Tudi starim in bolehnim se rad umikaj,

če ravno ti potem stojiš. To zapoveduje keršanska ljubezen.

5. Med opravilom se stoji ali kleči, kakor je kde navada. V rokah imej molek ali molitvene bukvice. Kdor nima pri službi božji svetih reči v rokah, po navadi tudi v sercu pobožnosti nima.
6. Pri službi božji se ne smejati, ne ozirati, ne šeptati; pa tudi na glas moliti ne, da ne bomo drugih v molitvi motili, ker nismo sami.
7. O pravem času je treba v cerkvo priti, berž ko odzvoni, in po končani celi službi naj se iz cerkve gre.
8. Na potu se pozdravlja: *Hvaljen bodi Jezus Kristus!* Moški se naj k temu odkrivajo, ženske z glavo priklanjajo, ter odgovarjajo: *Amen na vekomaj.*
9. Kadar k molitvi zvoni, se hitro vsaki pokrižaj, in moli brez vsega odloga, naj bo na potu ali doma, na delu ali pri mizi. Kar se odloga, se rado zanemari. — Bogu služiti nas nikoli ne bodi sram!

IV. Kako se za zdravje skerbi.

1. Umij se onazno zjutraj, usta posebno tudi zvečer, toda ne umiraj se, kadar se potiš.
2. Ne pij, kadar ti je vroče, dokler se ne ohladiš; pa pij le po malem.
3. Ne jej prevročega, ne prenaglo, ne preveč; tudi ne sadja, ki ni zrelo; ne ziblji jagod, ki jih ne poznaš.
4. Ne pij zganja, tudi vina le malo; na mastne jedila vode prehitro ne pij.
5. Zjutraj in zvečer se ne prehladi; po noči se ne narodeni, ako zunaj ležiš.
6. Po zimi ne hodi hitro iz mrzara za peč.

7. Ne grizi tendih reči, z železom si zob ne trebi, in ne lizi sladkih reči; od tega zobje bolijo.
8. Na solnceu ne beri in ne šinaj, pa tudi pri mesci ne ali pa u mraku, da te oči ne zapuste!
9. Ne igray se z nožem, ne z vilicami, ne skači čez grabne, ne plezaj po drevju, tudi se brez varha ne kopaj.
10. Kadar ti slabo prihaja, hitro materi ali pa očetu povej, naj ti pomagajo.

V. Skerb za poštenje.

1. Hodi po svojem stanu snažno oblečen, ne razkodran, ne raztergan, ne blaten.
2. Sedé glave z roko ne podpiraj, ne stavi komolca na mizo; pa

tudi rok ne pod mizo, ampak lepo kraj mize jih derži. Nog križem ne devaj.

3. Rok ne v hlače, ne pod predpert, temuč na persi, ali na noge, ali pa po strani.
4. Govori počasno in razumno, pa s polnimi ustmi ne; tudi z roko ust ne zakrivaj. Se preširoko smejati ni lepo, pa tudi mižurkati ne.
5. Hodi ravno, ne kimaj z glavo, ne krili z rokami.
6. Ne kebraj se, ne čohaj, pa tudi nohtov ne grizi, ne trebi si nosa za kratek čas.
7. Ne daj se šebetati; nesramno ne nori.
8. Drugim se ne posmehuj, ne kregaj se; prijazno se nosi do vseh, kar je prav.
9. Kamor prideš, pozdravi; pa tudi vzemi slovo, kadar greš. Po hiši se ne ogleduj; pa tudi vse pri miru pusti.
10. Vikaj imenitnejše, kakor si ti, in gredé jim na levici hodi. Tikaj jih, ki so tebi enaki; priimkov pa nikomu ne dajaj.

Male pisne in natisne nemške pi- smenke.

Glasnice.

a, ä, e, i, o, ö, ü, ü, (y).

a, **ä**, **e**, **i**, **o**, **ö**, **u**, **ü**, (v).

a, ä, e, i, o, —, u, —, (i).

Tihnice.

b, c, d, f, g, h, i, k, l, m.

b, **c**, **d**, **f**, **g**, **h**, **ch**, **i**, **k**, **l**, **m**,

b, c, d, f, g, —, h, j, k, l, m,

n, p, q, r, s, t, v.

n, **p**, **q**, **r**, **s**, **ß**, **sch**, **t**, **v**,

n, p, kv, r, s, s, s, š, t, f,

(pf), w, z.

(ph), w, z.

(f), v, ks, c.

**Velike pisne in natisne nemške pi-
smenke.**

Glasnice.

a, ä, f, j, c, ö, u, ü, (y).

u, ů, e, i, o, ō, u, ü, (y).

A, Ê, E, I, O, —, U, —, (I).

Tihnice.

L, L, r, J, J, h, f, j.

B, C, D, F, G, H, Ch, J,

B, C, D, F, G, —, H, J,

h, L, M, N, P, q, R, S,

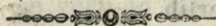
R, Q, M, N, P, Q, R, S,

K, L, M, N, P, Kv, R, S,

Def, T, U, (F) M, N, J

Ch, T, B, (Ph), W, X, Z.

Š, T, F, (F), V, Ks, C.

VI. Od ptic.

Ptice so nam velike dobrotnice.

Bog je ptice stvaril, naj mu pod nebom slavo pojejo, pa tudi nam k veselju in v korist; hočemo jih nekoliko poznavati:

1. Kos (Amstel).

Kos ima černo perje pa rudečkast kljun, po germovju žvižga, in rad u vinograd nad grozdje hodi, pa tudi brinje zoblje. V ptičniku se lepih vižic nauči, ki jih do smerti poje, pa težko včaka osem let.

2. Lisec (Stieglitz).

Lisec ali lišček, lep pisan ptiček, ima rudeče lise na glavicu in pod vratom, po perutih pa rumene. Gnezdice ima verh drevja, pa ne visoko. Po letu červe in mešičevje obira, pa tudi zernje zoblje; se v ptičniku tudi peti nauči. Na zimo v tople kraje leti, in je letavec prav vesel.

3. Šinkovec (Finf).

Šinkovec, prav vesel ptiček, ima pepelnato, pa tudi rumeno, rudeče, zelenkasto, černo perje, prebiva v germih in vertih, se z drobnim zernjem redi, po zimi pri nas ostane, ter si za cestami živeža iše. Včasih zlo škodo dela, posebno po vertih.

4. *Sinica* (Meise).

Sinica, domača ptičica, ki ima pepelnato, sivkasto suknjico, je mnogotere postave: velika čopasta, gojzдна in terstna sinica. Mlade ima po votlem drevju, in rada čerве po drevju obira; za tega voljo ne smemo sinic pokončavati, in jih moramo po sadonosnikih radi imeti. Nekatere so tako hudobne, da majhinim otrokom, ki varha nimajo, in se braniti ne morejo, oči izkljujejo; tudi svoje slabejše tovaršice ubijejo, ter jim izpikajo možgane.

5. *Škorjanec* (Perche).

Škorjanec živi večjidel po njivah, in se redi od mergolincev in gosenc, od mnogoverstnih semen, zelene setve in od strokov divjega česna. Ta prijetna pevka je tudi koristna ptica; naj tedaj živi, in človeka s svojim petjem razveseluje.

6. *Škorec* (Stahr).

Škorec živi po planjavah in nizkih gričih, tudi pašnike obiskuje, se redi od bramorjev, kobilic, gosenc in drugih mergolincev, in le malokrat se kakega semena pritakne. To ptico moramo med naj večje dobrotnice šteti, zato ker brez števila veliko merčesov in červov pokonča.

7. *Rumeni sternad* (Goldammer).

Sternad živi v malih gojzdih, germovju in po vertih, in se redi od žitnih semen, od

lanenega, makovega, konopljenega, in od semen drugih zelišč, kakor tudi od mnogih merčesov in červov. On nam škodo, ki jo na semenu napravi, s tem poverne, da prav veliko škodljivih merčesov potrebi.

8. Vrabec (Spatz).

Vrabec se derži mest, vasi, vertov in polja, živi od mergolincev, posebno od gosenc, kebrov, od žita, vertnih semen, sadja i t. d. Če ravno veliko merčesa prežene, vendar po vertih in po poljih veliko škodo dela sitni ptič.

9. Konopljišica (Zeifig).

Konopljišica, cizek, je majhina, rumeno-zelenkasta ptičica, katero tudi v ptičnik zapirajo, dla si ravno prelepo ne poje. Živi po letu v jelovju, in od ondot se v jeseni v druge kraje doda. V jeseni nas po navadi rada obiše. Škodi veliko več, kot hasni.

10. Brinovka (Kranabeter).

Brinovka, ki jo tudi po nekterih krajih brinov drozeg ali smolnico imenujejo, prileti pozno v jesen v naše kraje, in čez zimo pri nas ostane, se redi od kebrov, gosenc, červov, bezgovih in brinovih jagod. Je posebno žlahtna ptica na mizo; za to se je veliko polovi in poproda.

11. *Slavič* (*Nachtigall*).

Slavič, ki se tudi slaviček imenuje, nima lepega perja, pa za toliko lepše poje. Malo večji kot vrabelj, rujavkast ptiček, se živi od mravljinjskih jajčic, muhe in črvičke pobira, in po germovju skače, kjer je kaj topleje. Boječa ptičica po dnevu molči; po noči pa in za rana zjutraj prepeva, da po hribih in dolinah zvoní, kakor bi orglal.

12. *Orel ali postojna* (*Adler*).

Naj imenitnejša divja ptica je orel, ki po visokih pečinah in košatih planinah prebiva, in se le od živali živi. Postojno imenujemo kraljico vseh ptic.

Orel vsako leto po dvoje mladih izvali, in mahom, ko se zgodnjajo, jih iz gnezda nažene, da se letati učijo, in si sami živeža išejo. Orlovo življenje je lov in rop. Ima silno bister pogled, in visoko izpod neba svoj rop zagleda; nevsmiljeno ojster kljun in čverste kremplje, da kar zgrabi, mu ne uide več. Pobira zajce, jagneta, cele koze in večje ptice; z manjšo perotino se ne peča, ter jo drugim roparskim pticam prepusti. Vrane in krokarje s smertjo kaznuje, ako mu preveč vrešijo. Orel večjidel sto let starosti včaka; kadar se že postara, in ne more več veliko živali uloviti, kače in kušarje pobira, ter se od njih živi.

Kaj pa Bog pravi od ptičjega lova?

Bog pravi po Mojzesu: „Če si na potu, in najdeš na drevju ali pa na tleh ptičje gnezdo, v katerem starka na jajcih ali pa na mladih sedi, ne jemlji jajc, ne mladičev s staro vred, temuč pusti jo zleteti — da ti bo dobro, in boš dolgo živel.“ „Poglejte ptičice pod nebom,“ uči Kristus, „ki ne sejejo in ne žanjejo, in ne spravljajo v žitnice, in vaš Oče nebeški jih živi.“

VII. Od rib.

Modri in dobrotljivi Bog, ki je zrak z veselim ptički oživil, je tudi morje in vode z ribami napolnil.

Ribe so ljudem v hrano, od njih se jih jezero in jezero živi. Vsako leto se brez števila rib polovi, in jih zalega se ne pomanjša. Slanice *) lovi samo v Holandii čez sto jezer ljudi. Ve se vsako leto, kdaj da primergolijo, in se skerbi jih veliko poloviti.

Koliko koristi da le morski som, grozna morska riba, ki je 30 do 40 čevljev dolg. On da 80 do 90 čebrov ribje masti, s katero usnjarji usnje zdelujejo. Ribčne bilke (ribje kite), katerih vsak morski scm nekoliko stotin ima, so v mnogotero rabo ljudem, in se v štacunah po imenu ribja kost **) prodajejo.

*) aringe. **) pušpan ali fišpan.

VIII. Od lazniin.

Živalice, ki sem ter tje gomazijo, ali okoli nas po zraku igrajo, in ki nas sam Bog opominja, jih življenje preišljevat, so :

1. Mravljice.

Mravlje so združene, kakor prebivavci kraljestva, in imajo svoje postave in natanjčen red. Kup, kterege si za prebivališče skladajo, je podoben mestu, po katerem je mnogo cest razpeljanih od shrambe do shrambe. V njem so troji prebivavci, ki jajca nosijo, ki jih ležejo, in delavke. Silno delavne in pridne so, da si živeža za zimo naberejo. Nobeni ni pripuščeno brez dela pohajati. Ene se pošljejo v ogleda, in berž ko kak večji plen najdejo, oznanijo to vsej družini, ki se združena hitro tje poda, in se najdenega zaklada poloti.

Ko so mravlje celo poletje u vednem delu preživele, se po zimi v svoje prebivališče poskrijejo, in sad svojega truda uživajo. Mravlje so lepa podoba delavnosti, in že Salomon je rekel: „Pojdi k mravlji, o lenuh! in delati se uči.“

2. Čebele.

Posebno imenitno je čebelsko življenje. Vse čebele enega panja vlada ena sama matica. Ona je kraljica in mati vsih drugih. Zato jo pa tudi celo kardelo u veliki časti ima.

Večji del čebel so delavke. One izdelujejo satovje, ki je po toliko čudni primeri izdelano.

Iz cvetja si ga nabirajo. Kar ene naberejo, druge izdelajo. Vsaka ima svoj opravek. Ktera ne dela, jo izveržejo ali pa umorijo. Čebele svoj panj lepo čedijo. Kadar je kak panj prepoln, izleti roj s svojo matico, in si drugej stanovanje napravi. V panju, ki da 2 do 4 funte meda, je 30,000 do 70,000 čebel. Ta majhina živalica nas uči reda in snage, pridnosti in delavnosti, varčnosti in skerbi za dni potrebe in pomankanja.

3. *Sviloprejke.*

Kakor nam čebele naj sladkejšo jed dajejo, tako skerbijo človeku sviloprejke za naj žlahtnejšo obleko. Svilo *), v katero se dolgo dolgo časa nihče ni oblačil kakor kralji, svilo, ki se drago prodaja, nam podeluje boren červiček, ki se očesu ne vidi več vreden, ko da se potepta.

Sviloprejka naredi iz nekaj svoje hrane žlezast in gost sok, ter ga shrani v dolgi vreči, ki je vsred jenega životka skrita. V gobčeku ima kožico z luknjicami. Skoz dve teh luknjic izpusti dve kaplji soka, s katerim ji je vreča napolnjena. Te dve kaplji ste po tem kot dve kodeli, iz katerih svojo nit prede. Nit ene same sviloprejke je blizo 2000 čevljev dolga.

Tako je červič, kterega se nam le pogledati nedostojno zdi, blagoslov celih dežel, vir bogastva, ki milijone ljudi živi!

*) žido.

IX. Od kač.

1. *Zakaj se kače toliko bojimo?* Kača je bila že v posvetnem raju prekleta, ker je bil hudi duh kačino podobo na se vzel, naše perve stariše in ž njimi tudi nas nesrečne storil.

2. *Kaj nam škodujejo kače?* Nekatere kače imajo v svoji gornji čeljusti smerten strup v majhnih mehurcih. Kadar piknejo in rano naredijo, izpustijo strup skozi votle zobce, da se v človeško kerv razlije, od ktere ga človek zboli in umerje, če se mu hitro ne pomaga.

3. *So vse kače strupene?* V naših krajih je naj strupnejši gad. Gad, majhina kača, ima rujavkasto kožo, po herbtu černo rižo, in se zato pisana kača imenuje. Gad se v pečovju in v germovju na solncu greje. Ni varno otrokom se za germovjem blizu pečovja igrati; ako na gada stopiš, piknil te bo.

4. *Ninobenega zdravila zoper kačji strup?* Primorci imajo neko žlahino cvetlico, ktero astromontano imenujejo, iz ktere sok izkuhajo, lek naredijo, in ga človeku, ki ga je gad piknil, za povžitje in za mazanje rane dajo. Tako zdravilo naj bi pri vsaki hiši imeli po krajih, kodar gadi lazijo. Potreba je hitro pomagati, da se strup ne zajde.

5. *Naj strupenejša kača je po Afriki in Azii ropotača, (Klapperschlange)* ki je po dva ali tri prače dolga, in debela kot roka, in z repom, ki je rakovemu podoben, nekako klopoče, da se je človek lahko od daleč zogne. Ako ta kača kako ptico ali miš ali veverico ugleda, jo s svojimi bistrimi očmi toliko pre-

bode, da dalje uiti ne more, in ji v gobec naleti.

6. Po neznanih pušavah so kače čudno velike, ki se jim pravi velikanske, po 10 do 50 čevljev dolge, in kakor mož debele. Taka celo serno požre, in vola zmučka, ako se ga oklene; strupena pa ni.

7. Naše domače kače, beloušnice, naj bodo še tako dolge, niso strupene, použijejo veliko merčesa, in so nam koristne. Toplejši ko je kraj, več je kač, in hujše so. Pri nas po zimi kače odrevenijo, kakor bi mertve bile, in v spomladi svoj meh slečejo, ter novo kožo dobijo.

X. Od dojnih žival.

1. Lev ali oroslan.

Naj močnejša zverina je lev, kateremu po nekih krajih tudi oroslan pravijo. Dolg je blizo devet, visok pa okoli štiri čevlje. On je večji kot ona. Jegovo truplo je krepko in gibčno, kakor da bi iz samih kit spleteno bilo. Lahko se vzdigne, in skoči po petnajst čevljev daleč. Glavo ima grozovitno butasto, kakor mačka dolge berke, oči velike in ognjene, ker vidi tudi po noči, košato glavo in persi, grive velike, ki jih tako razšopiri in otresa, da ga je groza gledati. Gobec ima silno širok, pod nosom kakor prerezan, jezik ojster kot ščet, da ž njim lahko kožo do kervi odere. Zobe ima tako

močne, da ž njimi vse kosti zdrobi in zmelje. Rep je po tri prače dolg in tako močen, da ž njim človeka ubije. Lev zarujove, kakor bi iz zemlje zagermelo. Po uri daleč se sliši njegov votli glas, in vsa zverina, ki ga čuje, plaha steri, nektera beži, druga ječi in od groze ulti ne more. Kralj zverine mu pravijo, ker ga nobena ne premaga. Počasi in ošabno hodi. Ko ugleda svoj rop, skoči na-nj, kakor bi ustrelil, ga s tacami zgrabi in razterga. Vsak dan mora naj manj po petnajst funtov mesa imeti. Le 25 ali 30 let starosti včaka. Kač in pa ognja se naj bolj boji. Lev je u velikih pušavah Afrike in Azie doma.

2. Vol.

Več vreden, kot kraljevi oroslan, je kmetu domači vol, ki nam ljubi kruhek prideluje, daje loj za lojene sveče, kožo za podplate, roge za žlice in glavnike, dlako za sedla, stole in komate, meso za jed, in kosti za gumbe in veliko drugih reči. Ne moremo vola zadosti čislati. Voli vozijo po šest, po deset let; po tem jih obredijo in mesarju prodajo.

3. Krava.

Kakor je vol za oralo potreben, tako potrebna je krava za mleko, ki je toliko dobro in zdravo, posebno mladim ljudem, naj si bo sladko ali kislo, sirovo ali kuhano. Iz mleka se dela sirovo maslo ali puter, ki ga na kruh radi mažemo; preveč maslenega kruha pa jesti za želodeč ni zdravo. Puter se vmeta

iz smetane sirove ali kuhane, ki jo otroci radi ližejo, kar ni prav, in dostikrat duši in truplu škodljivo. Vmetki so za otroke posebno zdravi. Iz putra se dela žlahtno maslo, dobro za zabelo, pa tudi za mnogotero zdravilo. Tudi sira veliko iz mleka naredijo, naj že bo laški mastni sir u velikih hlebih, ali pa domači borov sir v majhnih kepah. Dojna krava je prava mati za rejo otrok. Pa krava, pravijo, pri gobcu molze; kdor hoče dobro molsti, ji mora dobro polagati, posebno kadar tele ima. Krave po deset, tudi po dvajset let molzejo, potem se opitajo in zakoljejo.

4. Ovca.

Med domačo živino je ovca skoraj najkoristnejša. Kadar sta zrak in piča za njo primerjena, stroške z volno, mlekom, kožuho vino, mesom in lojem obilno poverne; zato so se od nekdanj, celo že v prvih časih z ovčjo rejo pečali. Dom ovčji je v Afriki, od ondot so jo Španjoli in Angličani prignali, kder je še zdaj naj žlahtnejšega plemena. V Arabii so odrašene ovce velike kot srednje teleta. Ovca tam daje na leto po štiri, ovni osem in celak celó po deset funtov volne, in pri dobri reji trideset do štirideset funtov loja.

5. Konj.

Lepega konja je veselje gledati, pa je tudi hasnovita žival, ki nam veliko mnogoverstnega dobička in priročnosti pripravi. Konj se da

rad obsedlati ali vpreči, da nas spravi iz enega kraja v drugega, kamor želimo. Prav zlo si prizadeva svojemu gospodarju po volji storiti. Naj manjše znamenje je zadosti, da gre na desno ali na levo, hitro ali počasi. Ne naveliča se vleči ali nositi. Arabski konji so naj lepši, pa tudi velja po jezero kron en sam, Angličanski naj hitrejši, predirjajo pol ure pota v minuti. Vogerski in Sedmograški se za terdne in iskrene, Česki in Štajerski za velike in močne štejejo. Konj je poterpežljiva stvar, in z lepo besedo vse pri njem opraviš; ne pretepaj ga tedaj. Na suhem, snažnem kraju ga imej, in snažno ga derži; dobro ga kermi; ne preženi ga, pusti mu potrebnega počitka; vse ti bo storil, in veliko let ti bo služil.

XI. Milosercnost do živali.

Žival je človeku v službo in pokoršino od Stvarnika dana, da mu njegove opravila polajšuje in ga z obleko in hrano preskerbuje. Hvaležni moramo biti tedaj Bogu za toliko žlahtno žival, pa lepo jo moramo imeti in oskerbovati, ne pa terpinčiti. Živinica je božja stvar, je božji dar.

Bog je res človeka postavil gospoda neumni živali, pa le, da naj po njegovi umni volji, po pameti in vesti čez njo gospodari. Umoriti smemo žival, da si jo v živež oberne-
mo, zakaj sam Bog nam to dopuša, ker pravi: „Vse, kar se giblje in živi, vam naj bo v hrano,“ nikdar je pa ne smemo nepotrebno terpinčiti. Če že kako žival v smert pelješ ali

neseš, ji vsaj na poti, kolikor se še da, usmiljenje skaži.

Kakor so pogosto ženske šemaste, ki ne morejo pišeta, kokoši ali praseta zaklati od samega usmiljenja, tako so še večkrat mesarji bolj neusmiljeni, ki cele voze telet terdno zvezanih nadevajo, da jim glave z voza visijo; pa tudi hudobni otroci, ki metulje, muhe, kebre, kobilice i t. d. lovijo in jim perotnice ali nožice potergajo in populijo, ki so jim potrebne, da zamorejo letati in si živeža iskati. Hudobni dečki, ki pticam po tolovajsko gnezda razdirajo, jajčica pokončajo, starki mladiče ali pa mladičem starko vzamejo, da morajo revčeki od lakote poginiti, ali so taki usmiljenega serca?

Kakega serca je pa neki uni, ki šinkovce z razbeljenim železom slepi? — Nobeni, tudi naj manjši živalici nikar nepotrèbnega terpljenja naklanjati; če že nadležno muho udariš, pobij jo do mertvega; nikar je nabadati ali ji habic pipati, in če že kobilici na senožeti noge odsečeš, ali žabi zadnji del odrežeš, in prednji del na pol živ proč veržeš, umori jo, da ne bo tri dni in noči strašnih bolečin prenašala; usmili se je, saj je tudi božja živalica! Komur se živinica ne smili, ne bo imel usmiljenega serca tudi do ljudi. Kdor pa usmiljenje skaže, tudi usmiljenje najde.

Povračilo.

Bil je svoje dni hudobnega in terdega serca deček po imenu Tone. Dražil je nedolžno žival, kakor: ptičke, mačke, pse i t. d.

Ko enkrat ujeti senici nožice posmehovaje razloma, se naključí, da ravno gospod fajmošter k njemu pristopijo. Duhovnik se čudijo neusmiljenemu fantiču. Živo mu očitajo pregrešno zaderžanje, in mu na serce govorijo, kako on more tak neusmiljen do nedolžne živali biti, ktere ni Bog stvaril za to, naj bi jo neusmiljeni in hudobni dečki terpinčili ali mučili, temuč naj bi živali tudi veselje v svojem življenju uživale, nam pa v prid bile.

Ker so pa dobrohoteči gospod vidili, da se jih beseda celó nič fantovega serca ne prime, mu še rekó; „Vedi, neusmiljeni fantin, da bo tebe gotovo enkrat božja pravična kazen za tvojo neusmiljenost zadela, — prej ali slej; tedaj se boš spomnil mojih besed, in boš morebiti take muke ali martre moral terpeti, kakoršne si zdaj ubogi ptičici napravil.“ — Prederzni fantin se le posmehuje besedam dobrega moža, gre svojo pot, in je še neusmiljenejši do živali in ljudi od prej.

V svojem dvajsetem letu udari enkrat svojega tovarša s kladvom tako silno po glavi, da se omoten na zemljo zverne. V mislih, da ga je res do mertvega pobil, je zbežal in vojšak ali žolnir postal. Kmalo na to vojska vstane, in tudi on mora v boj. Že v prvi bitvi mu je debela krogla prvemu obe nogi zdrobila. Vpil je zdaj dolgo na vso moč od prevelike bolečine. Nesrečnemu Antonu potem zdravniki noge odžagajo v takih bolečinah, ki se popisati ne dajo. Zdaj so mu vse neusmiljenosti, ki jih je v svojem življenju storil, živo pred oči stopile. Spomnil se je zdaj

besed duhovnega očeta in vseh tistih, ki so ga tolikokrat opominjali, naj svojemu grešnemu počinjanju konec stori.

„Oh, kaj sem storil!“ vpije on v bolečem občutu kesa; „božje stvari sem hromil, mučil, moral, ki mi niso nikdar žalega storile. O koliko živalicam sem rozlomil ali poterl s hudobnim veseljem nožice, in se radoval viditi jih stegovati se in pojemati; in glej, zdaj so tudi moje noge drobne! Bog je pravičen! on po pravici kaznuje!“

O kako je on zdaj ves drugačen postal! Če so ga otroci obsuli, jim je pripovedoval svojo zgodbo, jim pravil, kako hudoben fantin je bil, in jih opominjal usmiljenim do živali biti. One so, jim reče, ravno tako stvari božje, kot mi, občutijo ravno tako, kot mi, in ljubijo življenje, kterega jim je Bog dal, ravno tako, kakor mi ljudje. Otroci so ga ganjenega serca poslušali, ter jokaje terdne sklepe delali nikdar neusmiljeni do kake božje stvari biti.

XII. Od rastlin.

Tiste stvari, ktere se po svoji volji premikajo, imenujemo živali; tistim pa, ki rastejo, in se ne morejo same po volji premikati, pravimo rastline. Učeni štejejo že čez 100,000 rastlinskih plemen. Hočemo jih nekoliko spnavati in jih prid bolj premišljevati.

1. Drevesa in germovje.

Drevesa se delijo v hostne in vertne drevesa. Naj koristnejše hostne ali gojzdne

drevesa so pri nas : hrast, bukev, breza, jelka, smreka, jelša, lipa, topol, javor, borovec, mecesen, brinje, berst, verba, jesen. Cedra raste le v gorkejših deželah.

Med vertnimi ali sadnimi drevesi, ktere nam dobro sadje dajejo, so posebno: jablane hruške, slive ali češplje, češnje, breskve, marelice, kostanji, orehi, murve in še drugo sadno drevje.

Posebno koristen je čajev, poprov in volneni germ.

Čajev germ je v Kini in v Japanu, v jutrovski Azii doma. Njegovo listje (po imenu čaj ali tè) je podolgovato, iglato in kot žaga zobato. Mesca sušca, malega in velikega travna ga obirajo in na železnih plošah sušijo. Imajo ga za prijeten in dober tè, ki ga Holandsk, ali Rusovski tè imenovanega kupujemo.

Poprov germ raste obilno v jutrovski Indii, na kviško gre kot hmelj. Na njem raste klasje, ki je z okroglimi jagodicami navdano, ktere na soncu posušijo, in k nam, černi poper imenovane, prinašajo.

Volneni germ raste v gorkih deželah okoli štiri čevlje visoko, obrodi tak sad, kakor laški orehi, kteri se, kadar dozori, razpoči, in belo volno izsuje, ki jo imenujemo drevesno volno ali pavolo.

Več od zlata in srebra nam drevje dobrega daje: ptičkom živež in streho, živini prilast in postelj, človeku veliko veliko veselja in koristi. Gotovo tedaj zasluži, da si prizadevamo saditi, zboljšati in množiti ga, ker nam naš trud s svojim sadjem in lesom obilno pla-

čuje. Naši predniki so nam veliko dreves nasadili, in lepe verte naredili, ki nam veselje delajo. Tudi mi smo tedaj dolžni svojim mlajšim drevesa saditi, da bodo tudi oni kadaj pod njih senco počivali, in jih sadje uživali.

2. Zeliša.

Brez števila veliko zeliš je modri in dobrotljivi Bog stvaril, ki so ljudem in živalim zlo koristne. Za živinsko klajo je mnogotera trava, med katero je detelja posebno imenitna, ktera več let terpi, in če se pokosi, spet nove stebela požene.

Med kuhinskim zelišem so posebno: korenje, repa, pesa, kapusa *), retkev, peteržil, krompir, luk ali čebul, česen, špargel, glavno ali belo zelje, špinaca, šelata i t. d.

Posebno imeniten je krompir, ki je za vsakega dobra jed, in revnim namesto kruha. *Franc Drake* je v letu 1586 prvi krompir iz severne Amerike v Evropo prinesel; v letu 1623 je prišel v Irlandio, od tod v Anglio, in tako dalje na Nemško in v našo domovino.

Od majerona, žajbeljna, bazilike, melis, mete i t. d. je le perje za rabo. Od janeža, popra, kimeljna in gorčice ali ženfa je pa le seme za rabo. Kamilice rastejo po njivah in poljih; po vertih se rimske kamilice sadijo: so vekše, pa manj dišijo. Obe so za tè, in se tudi v obvezila devajo.

Tudi je treba strupene zeli bolje poznati, da se jih človek vé varovati. Take so: zobnik, pasje jagode, lajnež ali trobelika, mišje zelice

*) Kohlrüben.

ali smerdljivec, pasji peteržil, podlesk ali ušivec i t. d.

Bog je stvaril take zeli, da strup na se vlečejo in v bolečinah pomagajo; človeku je dal pa um in pamet, da jih lahko spozna in da vé s njimi prav ravnati.

3. *Od rud.*

Rude so v hribih, iz katerih se z velikim trudom izkopavajo. Nahajajo jih ali čiste ali z drugimi stvarmi zmešane.

Naj bolj znane rude so: zlato, srebro, kotlovina ali kufer, železo, cin, svinec, živo srebro, cink.

Železo je naj koristnejša ruda med vsemi. Brez števila veliko reči iz njega delajo. Malokadaj se najde čisto, navadno v rudi. Najboljše železo prihaja iz Štajerskega, iz Koroškega in iz Švedskega. Tanko tolčenemu železu se pravi pleh. Jeklo je čisto in zlo vterjeno železo. Med železne rude se šteje tudi magnet, ki železo na se vleče, in kateri se, če prosto visi, vselej z enim koncem na en kraj sveta, proti polnočni strani oberne.

4. *Od prida rud.*

Prid, ki nam ga rude dajejo, je velik. Brez apna, kamenja in železa ne bi mogli velikih prebivališ zidati. Koliko pripravnega orodja ne bi imeli, ko rud ne bi bilo. Brez soli jedi ne bi bile tako dobre in močne. Nekatere zdravila se iz rud narejajo. Koliko sto in stotero ljudi se živi z obdelovanjem rud in drugega rudstva. Iz zlata in srebra se denarji delajo, s katerimi se kupčija, ki bi sicer le na menje šla, neizrečeno zljajša.

Kako prečudno je bogastvo prirode *) razdeljeno! V gorah, v breznih gor in skal nam je nature bogastvo skrito, da iskaje in dobivaje ga svoje moči skušamo, da ga najdemo, ljudem v prid obdelujemo in obračamo. Bog je vse na zemlji tako naredil, da nam nič brez truda ne da, in nam pravi: „Delaj, o človek! vse na zemlji, pod zemljo, u vodi, v zraku, v gorah in dolinah je tebi služno, vse je v tvoj prid stvarjeno.“

XIII. Lepe povesti in basni.

1. Nevarna roža.

Ančika pride lepo spomladno jutro na trato zravno vasi za venec rožic nahivat.

Za nekim germom ugleda velika naj lepših vijolic. Zlo so jo razveselile, in nagloma jih začne trgati.

Zdaj pa sosed zakriči: „Boži, dete, od tega germa, tam strupene kače preživajo.“

Ančika se je prestrašila, in

*) nature

malo poneha. Ali želje po različnih
vzročih se ja presilno mikale. „Učno
vijolice le, ki tak modro iz trave
gleda,“ je djala, „moram imeti.“

Ravno sega uterjati ja, kar
se gad iz germa zaleti, se Ančiki za
roko ovije, in ja ugrizne za smert.
Cez malo ur je blaga deklica mer-
tva ležala.

Nauk.

Kroti, človek, poželenje,
Da ne zajdeš v pogubljenje.

2. Pevke ptičice.

Neko lepo prijazno vas je vse
polno sadonosnega drevja obdajalo.
Silno lepo je v spomladi cvetelo in
dišalo. Na vejah in po germih okrog
je veliko mnogoterih živahnih ptičic
prebivalo in gnezdilo, na jesen so se
pa veje vse polne jabolok, hrušek in
sliv obešale. Hudobni fantini začnejo
zdaj pticam gnezda jemati. Ptice te-
daj ti kraj zapušajo, in drugam odle-

tijo. Ni bilo več v lepih spomladnih jutrih žvergolečih ptičic slišati, in vse je po vertih žalostno molčalo. Škodljive gosenice, ki so jih popred ptice pobirale, so se zaredile, so perje in cvetje pojedle. Vse golo drevje je stalo kakor po zimi, in malovredni fantini, kateri so drugikrat sadja dovolj imeli, niso ne enega jabolka podišati dobili.

Nauk.

Božji dar je vsaka stvar,
Tratiš jo le sebi v kvar.

3. Skerbi za dušno lepoto!

Loure in Mexica, njegova sestra, vidita materno ogledulu na oknu, in se gresta na nje gledat.

Loure je bil pravi fantič, in se je svoji podobi z dopudenjem smejal. Mexica je bila od osepnic pikasta, in rajoka, ker svoje raztergano lice v zerkalu ugleda.

Mati, ki ravno pridejo, jima reko: „Ti, Loure, nič se preveč ne

hvali z minoča lepota, in varuj se,
da svojemu gladkega lica o hudimi stra-
stim prerano ne skariš. Ti, He-
rika, pa vesela bodi, da je še boljša
lepota od telesne, lepota duše, in za-
tista toliko več skerbi.“

Nauk.

Lepo lice hitro zgine,
Lepa duša pa ne mine.

4. Naglost ni pridna.

Po letu neki dan se Blaže na
polje poda. Vroče je bilo, lice mu
gorí, in silo ga začne žejeti. V lepi
senci pod hrastom najde hladen stu-
denec iz pod pečine zvirati. Voda
je bila čista, ko ribje oko, in pa
merzla, ko led.

Naglo se je Blaže napije; ali
slabo mu začne prihajati, toliko da
ne omedli.

Slab domu prileze, in prav ne-
varno zboli. „Joj,“ je zdihoval bolen
na postelji, „kdo bi mislil, da je v
tem studencu tako hud strup!“

Blažetov oče pa pravijo: „Čisti studenec kar ni kriv tvoje bolezní, ampak tvoja naglost in nezmernost.“

Nauk.

Naj nedolžnejše veselje
Nam skalijo hude želje.

5. Strupene gobe.

Mati so poslali malo Katarin-ko v gozrd gobkrat, ktere so oče posebno radi jedli. „Mama!“ kličo deklica, kadar nujaj pride, „danes sem pač prav lepih nabrala! Le pogledjte,“ je djala, in je oanjico odkrila, „kako so lepa rudeče in belopikaste, kakor bi jih bil kdo z mlekom pokropil. Najša sem tudi unih ružjanih, nečednih, kterih ste bili vi anikrat prinesli; pa nesem marala za nje, in jih pustila.“

„O, ti abotno, neumno dete!“ so rekli mati, in strah jih je obšel;

„te gobe, da si se ravna lipe belorudeče, so same strupene mušenice, in kadar bi jih jedel, bi umrl. Ubne rajave pa, ki si jih pustila, naj se ti ravno debre ne zdiže, so naj boljše.“

„Tukale, moje dete! se pri veliki rečeh na sveta godi. Najdejo se skrivne čednosti in tihe lastnosti, na ktere malokda porajta; pa tudi blišče, slovite slabosti, ktere alotnik hvati. Tudi greh nas skuša z blišča lepota in golufna sladkostjo zapeljati.“

Nauk.

Varuj greha se, mladost,
Smertni strup je nja sladkost!

6. Želod in buča.

Pravijo, da je svoje dni ošaben zaležanec po letu pod dobom ležal in gledal, kako na drobni bučevini po pol

centa težke buče rastejo, na toliko velikem dobu pa droben želod. „Ni prav,“ je djal, „jaz bi hrastu buče dal, bučevini pa želod, ako bi jih stvaril.“ Zdaj veter popihne, želod pade in ošabneža ravno na nos udari, da odskoči. „Joj meni,“ zaupiye, „zdaj sem jo po nosu dobil! Bog ne daj, da bi na dobu buče rastle; ubila bi me bila.“
Nauk. Bog je vse modro stvaril.

7. Deklica in kresnica.

Bo letu o kresu je na večer v mraku modra pesterna Mariana na vertu sedela, in mladi deklici Haniki zverde karala, ki so ravno jelo na jasnem nebu herleti. Naglo ma Hanika pesterni ujde, in za svetlo stvarico dirja, ki z blede lučjo krog leta, dokler jo ujame. Bineso jo Mariiani pokarat. V irko greste, zakaj hladno je prihajalo; in pri luči hoče Hanika lepa reč

pogledati, ktero je vjela. Kadar pa pri luči svojo pest odpre, — na! — majhina muha ji po dlanu lazi.

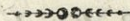
Zamerri ji in jo zaverže. Maruana Wanika poduči, da je ta le kresna muha, ki se v temi sveti, na svetlem pa otemni, in reče: „Taka kresnica je deklica vsaka, ki si truplo zelo oblači in lišpu, serce pa gorda umazano ima; Bog ho tudi vse take dekleta zaveržel, kakor si ti kresno muha zaveržla.“

8. Kozel.

Planinec kozla kupa, in ga k svojim ovcom zapre, ker vsem okupaj polaga. Pa bome ovce pri kozlu slabo izhajajo. Kadar je ovčar ovcom položil in jim dobre kerme dal, jih je kozel tako dolgo butal,

da jih je od justli opravil, sam pa naj boljše pičo požerl. Ovcam le malo izberkov pusti, kterih se še najedle niso. Ovčur korla opazi, kako dela, ga na uveru priveže, in kolikor zdaj ovcam kerme ostaja, korel dobiva.

Wauk. Kdor drugim dobrega ne privoši, poslednjič sam sebi škoduje. Verušljivec je škorpion, ki sam sebe grize.

XIV. Šolske pesmi.

1. Perva pesem pred šolo.

1. Hvala Bogu! da živimo; — Bog nam ljubo zdravje da; — Sole se razveselimo; — Šola bod' pozdravljena! — Pridni biti, — Se učiti — Skerbno danes hočemo; — To veselje naše bo.

2. Zgodaj ptički žvergolijo, — Hvalo Stvarniku dajat'; — Pridne bčelice letijo — Si po rožah sterdi brat. — Tudi mravlja — Si pripravlja, — Se za zimo oskerbi; — Pridne biti nas uči.

3. Sveti Duh! Ti nas razsveti, — In nam pravo pamet daj, — Božjih naukov se prijeti, — Greha se pa varvat' daj. — K božji časti — Daj nam rasti — V naukih in čednosti; — To nas v šoli veseli.

Druga pesem pred šolo.

1. „Pustite k meni otročiče!“ — Naš ljubi Jezus govori, — In nas prijazno v šolo kliče, — Ker nas lepo učit' želi.

2. Preljubi Jezus! vsi želimo — Tvoji pridni učenci bit'; — Pamet in serce teb' zročimo: — Pomagaj nam se prav učit'!

2. *Perva pesem po šoli.*

1. Vsi zapojmo: — Hvala bod' Bogu! — Ker smo danes dóbro znali,
— Solo srečno dokončali; — Lehko zdaj
zapojmo: — Hvala bod' Bogu!

2. Za vse nauke — Hvala bod' Bogu!
— Ni nam delo zamujeno, —
Kar nam v serce je vsajeno, — Bo
rodilo nam sadú: — Hvala bod' Bogu!

Druga pesem po šoli.

1. Za vse, kar smo se naučili,
— In milosti tvoje zavžili, — Za-
hvaljen bod' vsmiljeni Bog — Od vsih
svojih vernih otrok!

2. Ker dal si nam svetega Duha,
— Daj nam še vsakdanjega kruha;
— Da domú veseli gremó, — In bomo
živeli lepó.

James Stewart 101

John Smith

Ratford

John Smith

John Smith

John Smith

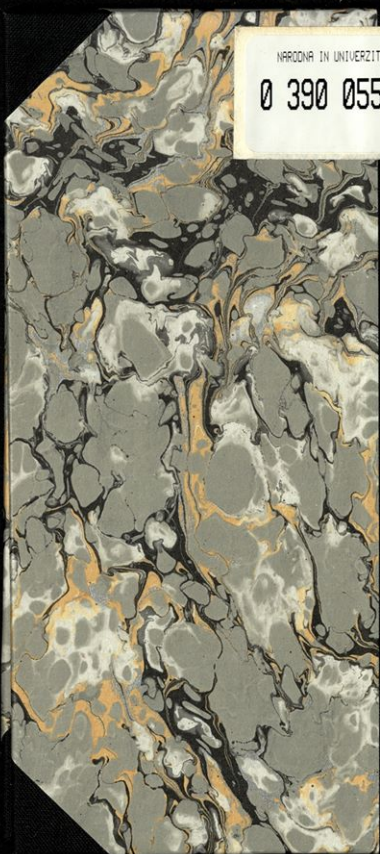
John Smith

~~Handwritten scribbles in a cursive script, possibly representing a name or a set of initials, written across several lines.~~

Handwritten word or signature, possibly "L. S. M."

Handwritten mark or signature, possibly "L. S. M."

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

0 390 055

COBISS ■